

Силабус
навчальної дисципліни
Інклюзивна професійна освіта
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА. ЕНЕРГЕТИКА, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань А Освіта
спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація А5.33 Енергетика, електротехніка та електромеханіка
кваліфікація: бакалавр з професійної освіти (енергетика, електротехніка та електромеханіка)

Викладач (і)	Олена КРИВИЛЬОВА
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=1718
Контактний тел.	+380661807781
Е-mail викладача:	Krivileva.lena@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок 11 ¹⁰ -12 ²⁵ , 18 ⁰⁰ -18 ⁴⁰

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	14	16	60	залік

Семестр: 7

Мова навчання: українська

Ключові слова: інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивна професійна освіта, соціально вразливі групи, освітній процес, інтеграція.

Мета та предмет курсу: є засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної професійної освіти в Україні.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

СК 01. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

СК 04. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні / розвивальні проекти.

ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні / розвивальні проекти.

ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

Зміст курсу:

Тема 1. Інклюзивна освіта: принципи, концепції

Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Соціальна та медична моделі порушень. Основи інклюзивної освіти. Основні принципи інклюзивної освіти.

Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства

Саламанська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база.

Тема 3. Модернізація освітньої галузі та спеціальна освіта в Україні

Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти.

Тема 4. Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Гендерна рівність в інклюзивній освіті

Педагоги як провідники змін. Інтеграція та інклюзія. Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Інклюзивні школи – ефективні школи.

Шляхи створення суспільства з рівними правами та можливостями. Упровадження гендерної інклюзії у праві на професійну освіту.

Тема 5. Особливості роботи з учнями із вразливих груп в умовах ЗПТО

Загальні характеристики учнів із соціально вразливих груп. Особливості освітнього процесу при роботі з учнями із соціально вразливих груп. Значення наставництва в освітньому процесі. Особливості організації освітнього процесу у роботі з учнями з інвалідністю та учнями з особливими потребами у навчанні: адаптації та модифікації.

Методи навчання: проблемного викладання (проблемно-пошуковий, проблемна дискусія), мозкова атака, аналіз ситуацій, виконання проєктів, дослідницький, словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), самостійне спостереження, опора на життєвий досвід студента.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Кодекс доброчесності університетської спільноти Бердянського державного педагогічного університету» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytetskoyi_spilnoty_bdpu1.pdf)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика використання штучного інтелекту визначається положенням БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnom_u_proczeni_berdyanskogo.pdf), зокрема при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов, забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів, забороняється використовувати в контрольованому середовищі під час проведення заліку.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: освітні платформи інтерактивної взаємодії у форматі відео-конференції ZOOM, Google Meet; віртуальне навчальне середовище Moodle університету, що містить навчально-методичний комплекс дисципліни для ефективної взаємодії, самоосвіти та контролю освітніх результатів здобувачів; Google-сервіси (Keep, документи, презентації, форми, чат, календар, диск); ноутбук Acer Aspire 5 A515-58P-379M; мультимедійний проектор Optima GT 1080e; екран.

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C

58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «А», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «В», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «С», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;
- «D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- «E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);
- «FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);
- «F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
ЗМ1						
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Данілавичюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А. А. Колупаєвої. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с.
2. Індекс інклюзії: професійно-технічний навчальний заклад: навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Пащенко О. В., Гриценок І. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2011. 92 с.
3. Матвеєва Н. Основи інклюзивної педагогіки зі вступом: Практикум. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2020. НАІР, 188 с.
4. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
5. Пащенко О. В., Гриценок І. А., Софій Н. З. Інклюзивна освіта в умовах професійно-технічного навчального закладу: навчально-методичний посібник. Київ: Арт Економі, 2012. 184 с.

Додаткові

6. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. 68 с.
7. Шевців З. М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
8. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. К.: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
9. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.

Інтернет-ресурси

1. www.bdpu.org/library
2. <http://www.nbu.gov.ua>
3. <https://scholar.google.com>

4. <https://www.irbis-nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека імені В.Вернадського;
5. <https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=inklyuzivne-navchannya> – МОН Інклюзивне навчання;
6. <https://ispukr.org.ua/> – Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;
7. https://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child – журнал «ОСОБЛИВА ДИТИНА: навчання і виховання»;
8. <https://spp.org.ua/index.php/journal> – журнал «Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови»;
9. <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusion-society/homepage> – журнал «Інклюзія і суспільство»;
10. <potrebami-normativna-baza/> – нормативна база інклюзивної освіти в Україні;
11. <https://ircenter.gov.ua/> – Національна платформа інклюзивної освіти;
12. <https://ircenter.gov.ua/> – сайт Україна. Інклюзія;
13. <https://corr.ks.ua/elib.htm> – сайт Корекційної та інклюзивної освіти;
14. <https://exceptionalchildren.org/> – сайт Ради для виняткових дітей;
15. <https://inkluzia.com.ua/> – сайт «Інклюзивна освіта»;
16. <https://bf.in.ua/> – сайт «Довідник безбар'єрності», створений за ініціативи Першої леді України Олени Зеленської.